

Cikkismertetés: Mi a népegészségügy és a népegészségügyi rendszer meghatározása?

Article review: What are the definition of the public health and the public health systems?

Ismertető: Vitrai József ✉

Ismertetett cikk: Jarvis, T, Scott, F, El-Jardali, F, Alvarez E. Defining and classifying public health systems: a critical interpretive synthesis. Health Res Policy Sys 2020;18:68.
<https://doi.org/10.1186/s12961-020-00583-z>

Beküldve: 2020. 07. 10.
doi: 10.24365/ef.v61i4.610

Kulcsszavak: népegészségügy; rendszerek; alapvető feladatok; alapvető szolgáltatások

Keywords: public health; systems; essential functions; essential services

HÁTTÉR

A 2000-es évek elején az egészséget meghatározó tényezők jelentőségének felismerése az egészség holisztikus értelmezése felé elmozdulást, valamint a lakosság egészségének javításában a népegészségügy szerepének fokozott elismerését hozta.

Míg számos elméleti keret létezik az egészségügyi rendszer fogalmának meghatározására, addig a népegészségügyi rendszerre vonatkozóan nem található kielégítő definíciót.

A tanulmány célja a népegészségügyi rendszer mibenlétének megfogalmazása, valamint az egészségügyi ellátórendszer és a népegészségügyi rendszer közötti különbségek feltérképezése a mindkettőt magába foglaló egészségügyi rendszer elméleti keretein belül.

MÓDSZEREK

A tanulmány szerzői kritikus, értelmező szintézist végeztek. A keresett adatbázisok között szerepelt az EBSCOhost, az OVID, a Scholars Portal, a Science of

Web, a Cochrane Library és a Health Systems Evidence. Az adatok kinyerése, kódolása és elemzése a „legjobban illeszkedő elemzési modell” („best fit” framework synthesis) módszert követte. A kiindulási kódolás az egészségügyi rendszerek és a szakpolitikák széles körben elfogadott osztályozására (irányítási, pénzügyi és szolgáltatási rendszer) [1. táblázat], továbbá a népegészségügy alapvető feladatainak és szolgáltatásainak rendszerére [2. táblázat] épült.

EREDMÉNYEK

Összesen 5933 egyedi dokumentumot azonosítottak, és ebből 67-et vontak be az elemzésbe. A népegészségügy és a népegészségügyi rendszer meghatározásai, valamint szerepük és feladataik jelentősen eltértek a különböző térségi, mint pl. szövetségi, állami, megyei, települési szintek között. A népegészségügyet és népegészségügyi rendszert általában az egészségügyi rendszerhez hasonlóan jellemzik, kiegészítve a partnerség (közösségi és ágazatközi) és a kommunikáció nagyobb szerepével.

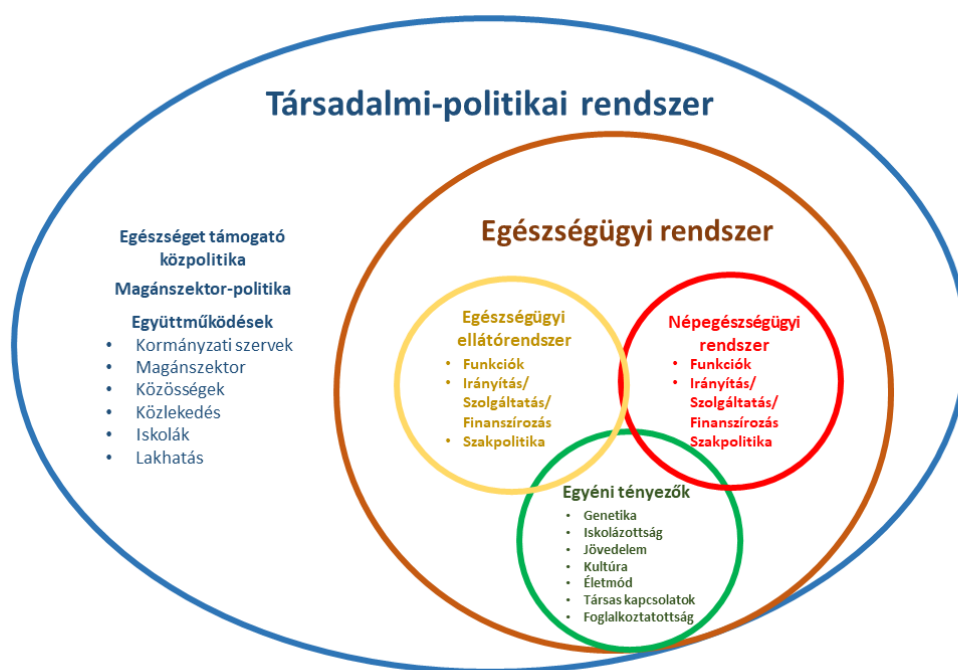
A népegészségügy – az áttekintett dokumentumok összegzése alapján – „objektív eredményeken alapuló, de a lakosság szükségleteire és helyzetére is reagáló tudomány, amelynek célja a közösség egészségi szükségleteinek kielégítése. A népegészségügy sokféle, szervezett tevékenység együttese, melynek célja az életminőség javítása, és az egészségegyenlőtlenségek csökkentése az emberek boldogulása érdekében.”

A népegészségügyi rendszer meghatározása pedig: „a kormányzati, magán- és egyéb közszereplőknek a

népegészségügy küldetését és alapvető feladatait teljesítését szolgáló szervezeteinek, erőforrásainak együttese. A népegészségügyi rendszer a közösség népegészségügyet támogató, az egészséget befolyásoló erőforrásainak, infrastruktúráinak és szakpolitikáinak együttese”. [3. táblázat]

A szerzők felvázolják a népegészségügyi rendszer elméleti keretét, és azt, hogy a népegészségügy miként illeszthető az egészségügyi rendszerbe. [1. ábra]

1. ábra: A népegészségügyi rendszer beágyazottsága

KÖVETKEZTETÉSEK

A népegészségügyi rendszer az egészségügyi rendszer egyedülálló és létfontosságú eleme. Annak vizsgálatán túl, hogy a népegészségügyet és népegészségügyi rendszert miként fogalmazták meg a szakirodalomban, ez a közlemény rámutat arra, hogy a népegészségügy feladatainak meghatározása elengedhetetlen ahhoz, hogy tisztázzuk a

nagyobb egészségügyi rendszeren belül játszott szerepét, és hogy megértsük a népegészségügynek, az egészségügyi ellátásnak és a népesség egészségének egymáshoz való viszonyát. Általánosabban fogalmazva, ez a tanulmány egyrészt rámutat a népegészségügyi rendszer megértésének fontos hiányosságaira, másrészt kiegészíti a népegészségügyi rendszer elméletét és gyakorlatát, harmadrészt új kutatási témákat javasol.

TANULSÁGOK A HAZAI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A cikk ráirányítja a figyelmet arra, hogy a hazai népegészségügy megfelelő működéséhez fontos lenne az elvégzendő feladatok pontos kijelölése, azokat megvalósító szereplők azonosítása, valamint a köztük fennálló kapcsolatok rendszerszintű tisztázása. Ehhez jól használhatók az ismertetett áttekintő közlemény összegző meghatározásai, az összegyűjtött szakirodalmi források kritikai és szintetizáló bemutatása. A cikk komoly segítséget jelenthet a hazai népegészségügyi szakemberek továbbképzéséhez is.

1. táblázat: Kiindulási szempontok a népegészségügyi rendszer meghatározásához az egészségügyi rendszer jellemzői alapján

Legfontosabb szempontok		
Partnerség és kommunikáció	Irányítás	Szakpolitika
		Szervezetfelügyelet
		Kereskedelmi felügyelet
		Szakmai felügyelet
		Fogyasztók és érdekeltek bevonása
	Finanszírozás	Finanszírozási rendszer
		Forrásbiztosító szervezetek
		Visszatérítő szervezet
		Eszköz- és szolgáltatásvárás
		Fogyasztók ösztönzése
	Szolgáltatás	Hogyan veszik figyelembe a programok, szolgáltatások tervezésekor a fogyasztók szükségleteit?
		Ki biztosítja a programokat és a szolgáltatásokat?
		Hol vannak a programokat és a szolgáltatásokat?
		Milyen támogatás kapcsolódik a programok és szolgáltatások biztosításához?

2. táblázat: Szempontok a népegészségügy feladatainak csoportosításához

10 Alapvető Népegészségügyi Szolgáltatás (U.S.A.)	Értékelés	Egészségfelmérés/-monitorozás
		Kivizsgálás/adatgyűjtés
	Szakpolitika kialakítása	Tájékoztatás-nevelés/egészségfejlesztés
		Partnerek bevonása /érdekvédelem
		Szakpolitika kidolgozása/tervezés
		Szabályozás/ellenőrzés
	Feltételek biztosítása	Egészségügyi szolgáltatás nyújtása/biztosítása
		Szakember-továbbképzés
		Szolgáltatás-értékelés
		Kutatás
Járványügyi felügyelet		
Nem fertőző betegségek/sérülések megelőzése		
Működő Alapvető Szolgáltatások	Egészségvédelem	
	Vészhelyzeti tervezés/intézkedés	
	Laboratóriumi szolgáltatások	
	Engedélyezés	
	Programmegvalósítás	
	Erőforrás-/szervezetmenedzsment	

3. táblázat: A népegészségügy és a népegészségügyi rendszer meghatározásai

	Meghatározás/Leírás	Javasolt meghatározás
Népegészségügy	Az egészségfejlesztés és -védelem tudománya, a betegségek megelőzése, valamint az életminőség javítása és meghosszabbítása a társadalom szervezett erőfeszítései révén.	A népegészségügy olyan objektív eredményeken alapuló, a lakosság szükségleteire és helyzetére is reagáló tudomány, amelynek célja a közösség egészségi szükségleteinek kielégítése. A népegészségügy különféle szervezett tevékenységek együttese, melynek célja az életminőség javítása, és az egészségegyenlőtlenségek csökkentése az emberek boldogulása érdekében.
	A társadalom szervezett erőfeszítései a betegségek és a korai halálozás megelőzésére, az emberek egészségének megőrzésére, az egészség és a jóllét javítására, valamint az egészségügyi egyenlőtlenségek csökkentésére.	
	A közösség egészségének védelmére irányuló proaktív megközelítés.	
	A népegészségügy a társadalom kollektív érdekének megfelelően olyan környezetet biztosít, amely lehetővé teszi az emberek boldogulását.	
	A tudomány alkalmazásának politikája az egészség terén mutatkozó egyenlőtlenségek csökkentése és a lakosság általános egészségének biztosítása céljából.	
	A társadalomorvoslás más szektorok, vagyis a szociális, az oktatás döntéseinek, szakpolitikáinak hatása az egészségre.	
	A lakosság egészségének előmozdítására és védelmére, valamint az egészségi szükségletek kielégítésére összpontosító tevékenységek különféle csoportja.	
Népegészségügyi rendszer	Magába foglalja a kormányzati és nem kormányzati szervek minden olyan szintjét, amely osztozik az egészséges környezet biztosításának felelősségében. Ez szervezetek összetett hálózata, amely ellátja a népegészségügy alapvető feladatait a közösség egészségének védelme és fejlesztése érdekében.	A népegészségügyi rendszer a kormányzati, magán- és közszereplőknek a népegészségügy küldetését és alapvető feladatait teljesítését szolgáló szervezeteinek, erőforrásainak együttese. A népegészségügyi rendszer a közösség népegészségügyet támogató, az egészséget befolyásoló erőforrásainak, infrastruktúráinak és szakpolitikáinak összessége.
	A népegészségügyi rendszer nemzeti, állami/tartományi és helyi ügynökségekből áll.	
	Kormányzati népegészségügyi hivatalok, amelyek más köz- és magánszervezetekkel együttműködve különböző népegészségügyi tevékenységeket folytatnak a közösségben.	
	Kormányzati, magán- és közigazgatási ügynökségek és szervezetek, amelyek tevékenysége hatással van a lakosság egészségére, továbbá a népegészségügyi tevékenységeket támogató infrastruktúra és jogszabályok.	
	Kormányzati, nem kormányzati és közösségi szervezetek, amelyek a közigazgatás minden szintjén működnek, és a népegészségügyi kezdeményezések megvalósításáért, a szakpolitikai feltételek és a finanszírozás biztosításáért, valamint a programok koordinálásáért felelősek.	
	A népegészségügyi rendszerek szolgáltatásokat nyújtanak a lakosság számára azzal az elsődleges céllal, hogy rendeletekkel és oktatással csökkentsék a betegségeknek való kitettséget.	
	Egyének és szervezetek, amelyek egy közösség vagy népesség egészségéért dolgoznak általában egy kormányzati ügynökség felügyelete alatt, amely a partnerek tevékenységét irányítja a rendszercélok elérése érdekében.	
	A népegészségügyi rendszerek helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi szinten működnek annak érdekében, hogy átfogó programokat nyújtsanak partnerségek és multidiszciplináris együttműködések, szakemberekből és érdekképviselőkből álló csoportok révén a közösségek egészségének javítása és védelme érdekében.	
	A népegészségügyi rendszer különálló és az egészségügyi ellátórendszert erősítő elem. Népegészségügyi jellege miatt a népegészségügyi rendszer alapvetően formális és informális népegészségügyi szervezetek és társadalmi csoportok közötti partnerségekből áll, amelyek célja az egészséget meghatározó tényezők befolyásolása.	
A népegészségügy alapvető építőköve, amely a közösséget és a szervezeteket partnereken keresztül egyesíti az alapvető népegészségügyi feladatok ellátása, valamint a népegészségügyi gyakorlat és teljesítmény egységesítése érdekében.		